

Нормативно-правове регулювання іноземних інвестицій в Україні

В даній статті аналізуються правові аспекти залучення іноземних інвестицій, а також визначаються шляхи вирішення проблем у даній сфері.

Ключові слова: інвестування, інвестиційна політика, іноземні інвестиції, правовий режим, законодавство.

В данной статье анализируются правовые аспекты привлечения иностранных инвестиций, а также определяются пути решения проблем данной отрасли.

Ключевые слова: инвестирование, инвестиционная политика, иностранные инвестиции, правовой режим, законодательство.

This article examines the legal aspects of foreign investments and identifies ways to address the development area.

Key words: investment, investment policy, foreign investments, legal mode, legislation.

Актуальність статті. Однією з головних ознак, які характеризують сучасний стан світової економіки є зростання міжнародних зв'язків. Наявність у будь-якої держави численних економічних взаємовідносин з іншими країнами, а також між їх суб'єктами підприємницької діяльності, демонструє рівень економічного, соціального, культурного та правового розвитку суспільства. Сучасний стан суспільного життя в Україні характеризується значними перетвореннями більшості його сфер, внаслідок чого під дією найрізноманітніших факторів виникають обставини, які визначають Україну на міжнародній арені не найкращим чином. На сьогодні наша держава гостро потребує залучення іноземних інвестицій у вітчизняну економіку з метою створення умов для її розбудови як самостійної, незалежної, демократичної, соціальної та правової країни. Практика здійснення інвестиційної діяльності в Україні вимагає від юридичної науки проведення значної науково-теоретичної роботи по вивченню відповідної проблематики, зокрема, доктринального обґрунтування її основних категорій, визначення ознак тих або інших правових явищ, розроблення нових концепцій та ідей, дослідження досвіду провідних зарубіжних держав та інше, що має на меті вироблення практичних рекомендацій в частині вдосконалення норм чинного законодавства України, яке регламентує залучення іноземних інвестицій.

Питання, пов'язані з правовим регулюванням іноземних інвестицій в Україні, займають досить важливе місце у вітчизняній юридичній науці, що обумовлено надзвичайним значенням порушеної тематики для економіки України. Інвестиційна діяльність є засобом вирішення значної кількості соціально-економічних проблем держави, а також сприяє підвищенню соціального, культурного та політичного рівня життя суспільства.

Беручи до уваги наведене вище, залучення іноземних інвестицій в умовах трансформування ринкової економіки, реформування багатьох сфер суспільного життя, процесів глобалізації та європейської інтеграції, необхідності приведення чинного законодавства України до європейських стандартів тощо, відіграють надзвичайно важливу роль. Отже, використання іноземного капіталу є основним фактором успішного та ефективного розвитку переважної більшості країн світу.

Стимулювання залучення іноземних інвестицій, створення сприятливого інвестиційного клімату, оптимальне використання іноземних інвестицій, забезпечення ре-

ального їх захисту та інше є запорукою успішного існування як суспільства в цілому, так і держави Україна. В свою чергу назване можна досягти лише забезпечивши належне нормативно-правове регулюванню відповідного кола суспільних відносин.

Постановка проблеми. На сьогодні питання правової регламентації іноземного інвестування викликають надзвичайний доктринальний інтерес, що підтверджується значною кількістю наукових публікацій з даного приводу, постійною увагою науковців-правників та практикуючих юристів до порушеної проблематики. Тим не менш, не дивлячись на численні дослідження та теоретичні напрацювання, не всі проблеми вдалося розв'язати, а тому існує потреба у проведенні подальшої дослідницької роботи для здійснення теоретико-правового обґрунтування відповідних правових явищ та вироблення практичних рекомендацій.

Стан наукового вивчення. Нормативно-правове регулювання іноземних інвестицій в Україні вивчалось багатьма науковцями. Серед доктринальних праць, які присвячені досліджуваній проблематиці, слід відзначити роботи таких вчених як: А.Г. Богатирьов, М.М. Богуславський, Є.Р. Бершеда, О.М. Вінник, А.К. Вишняков, В.В. Вознесенська, Н.С. Краснокутська, Т.В. Майорова, А.А. Пересада, О.В. Пономарьов, Г.С. Стефанишин, В.Г. Федоренко та інші.

Метою даної роботи є аналіз чинного законодавства України в частині правового регулювання іноземних інвестицій, виявлення прогалин та недоліків у нормативній регламентації відповідного кола суспільних відносин для вироблення шляхів їх подолання і вдосконалення правових приписів на основі сучасних здобутків доктрини, досвіду провідних зарубіжних країн.

Виклад основного матеріалу. Розглядаючи нормативно-правове регулювання іноземних інвестицій в Україні в першу чергу необхідно визначити сутність таких правових категорій як «інвестиція» та «іноземна інвестиція». Термін «інвестиція» походить від латинського слова "invest", що означає «вкладати» [1, с. 6]. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність» інвестиціями є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект [2]. З аналізу наведеної законодавчої дефініції можна встановити такі характерні ознаки досліджуваного поняття, зокрема: 1) це майнові або інтелектуальні цінності; 2) вони вкладаються в об'єкти підприємницької або інші види діяльності; 3) мають на меті досягнення економічного (отримання прибутку) або соціального ефекту.

Законодавче визначення категорії «інвестиція» міститься і в Господарському кодексі України, зокрема, ч. 1 ст. 326 Кодексу встановлює, що інвестиціями у сфері господарювання визнаються довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей та майнових прав в об'єкти господарської діяльності з метою одержання доходу (прибутку) або досягнення іншого соціального ефекту [3]. З розглянутої дефініції можна визначити такі ознаки відповідного поняття: 1) це довгострокові вкладення; 2) виражаються у формі майна, інтелектуальних цінностей та майнових прав; 3) вкладаються в об'єкти господарської діяльності; 4) мають на меті досягнення економічного (отримання прибутку) або соціального ефекту.

Таким чином, формулювання категорії «інвестиція» в Господарському кодексі України є більш вдалим та досконалим, оскільки в ньому акцентується увага на тому, що інвестиційна діяльність є строковою, тобто спрямована не на епізодичну, а тривалу перспективу. Крім того, передбачено, що об'єктами інвестування є не тільки майнові

або інтелектуальні цінності, але й майнові права, що відповідає реаліям економічних відносин та доктринальним положенням.

Щодо науково-теоретичних підходів до розуміння категорії «інвестиції», то на сьогодні існує значна їх кількість, що зумовлено істотним науковим інтересом до порушеної проблематики, еволюцією уявлень про досліджуване поняття, різними історичними етапами розвитку суспільства, пануванням тих або інших форм і методів господарювання, стану нормативно-правової бази тощо.

Академічний тлумачний словник української мови визначає поняття «інвестиція» як вкладений (інвестований) капітал; вкладення, вклад [4, с. 24]. Таким чином, відповідний термін розкривається через розуміння здійснення якого-небудь внеску до чого-небудь. Така дефініція має виключно побутове значення та непридатна для доктринальних цілей, оскільки поза її увагою залишаються такі ключові характеристики як мета інвестування, засоби інвестиційної діяльності, форми інвестування, об'єкти та суб'єкти інвестиційної діяльності тощо.

На думку А.А. Пересади, під інвестиціями слід розуміти вкладення капіталу в об'єкти підприємницької діяльності з метою забезпечення його зростання в майбутньому [5, с. 11]. З наведеної дефініції можна встановити такі ознаки досліджуваного поняття: 1) інвестиція — це вкладення капіталу; 2) метою інвестиції є її примноження (зростання) в майбутньому; 3) інвестиції залучаються у підприємницьку діяльність. Запропонований автором підхід має право на існування, однак, ми вважаємо, що з ним не можна погодитися повною мірою. Поза увагою наведеної позиції залишаються форми інвестиційної діяльності, суб'єкти і об'єкти інвестування та інші характерні риси відповідного правового явища.

На переконання Т.Ю. Шаповалової та Н.В. Фесенко, інвестиції — це вкладання капіталу у всіх його формах в об'єкти підприємницької діяльності з метою отримання прибутку або досягнення економічного ефекту, здійснення якого пов'язано з факторами часу та ризику. Крім того, науковці вказують, що в Законі України «Про інвестиційну діяльність» не зрозумілим залишається момент визначення соціального ефекту, адже існують випадки, коли отримати соціальний ефект можна лише через певний проміжок часу, і то за певних умов, або встановлення наявності такого ефекту є практично неможливим [6, с. 160-161]. Таким чином, автори розглянутої дефініції вказують, що інвестиції характеризуються, крім іншого, такими ознаками як ризикованість та обмеженість у часі. Також ними критикується така риса інвестування як досягнення соціальної мети, оскільки її або взагалі не можна встановити, або її можливо досягнути лише за певних умов та через значний проміжок часу, а тому акцентувати на ній увагу не варто. На наше переконання, з підходом щодо відкидання соціального ефекту інвестиційної діяльності не можна погодитися, адже залучення будь-якої інвестиції за умови досягнення поставленого результату так або інакше впливатиме не тільки на економічну, але й на соціальну сферу суспільного життя.

Таким чином, вважаємо за можливе для визначення категорії «інвестиції» взяти в якості основи дефініцію, яка міститься в Законі України «Про інвестиційну діяльність», але з окремими уточненнями. На наше переконання, під інвестицією слід розуміти вкладення капіталу у всіх його формах в об'єкти підприємницької діяльності з метою досягнення економічного та соціального ефекту. Щодо таких ознак досліджуваного поняття як строковий характер інвестиційної діяльності, її ризикованість та інше, то вони мають другорядне значення, а тому їх не варто включати до змісту

дефініції, яка має бути чіткою, конкретною і лаконічною, щоб повною мірою передавати зміст і суть позначуваної категорії.

Значна кількість та багатоманітність інвестицій дають можливість для їх класифікації за різними критеріями (за місцем вкладення капіталу, за видами активів, за характером участі в інвестуванні, за терміном інвестування тощо). За ознакою форми власності інвестиційних ресурсів їх поділяють на: 1) приватні; 2) державні; 3) іноземні; 4) вітчизняні та 5) спільні.

Беручи до уваги предмет та мету даного дослідження, саме на іноземних інвестиціях слід зупинитися більш детально. В науковій літературі зазначається, що іноземне інвестування має незаперечні переваги перед будь-якими видами економічної допомоги. Воно зазвичай є додатковим джерелом інвестування вітчизняного виробництва, його модернізації, розробки та запровадження новітніх технологій. При цьому не зростає зовнішній борг країни як при звичайних видах іноземної допомоги, навпаки « іноземне інвестування сприяє отриманню коштів для його погашення [7, с. 2]. На нашу думку, іноземні інвестиції мають надзвичайно важливе значення для України, особливо в умовах економічного занепаду, який визначає сучасний стан суспільного життя нашої країни. Іноземні інвестиції необхідні для порятунку цілих галузей господарства, створення робочих місць, освоєння новітніх технологій, відродження різноманітних ринків, економічного піднесення, активізації інвестиційної діяльності в Україні, що в кінцевому рахунку має на меті всебічний розвиток держави.

На сьогодні однією з перешкод для залучення іноземних інвестицій в Україну є нестабільність та недосконалість чинного законодавства, яке регулює відповідне коло суспільних відносин. Державною цільовою економічною програмою розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки, яка затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2010 року № 1900-р, передбачено, що основними причинами виникнення проблеми низької інвестиційної активності є, серед іншого, несприятливі умови для інвестування, зокрема, недосконале законодавство з питань захисту права власності, адміністрування податків, отримання у власність земельних ділянок, провадження підприємницької діяльності та здійснення контролю за нею [8].

В науковій юридичній літературі зазначається, що недостатнє законодавче забезпечення процесу інвестування характерне для законодавчої бази, що складається із понад 100 нормативних документів – законів, постанов, указів, положень, інструкцій тощо. Існує також низка законів, що втратили чинність та законодавчі акти, які були прийняті їм на заміну. Це ускладнює процес вивчення норм діючих законодавчих актів, призводить до відсутності єдиного підходу їх тлумачення, постійного внесення змін в підзаконні акти і, як наслідок, їх дотримання. Також незважаючи на численну кількість нормативних актів, так і залишаються законодавчо невизначеними та неопрацьованими низка питань, зокрема: 1) процеси іноземного кредитування; 2) створення кредитних спілтовариств; 3) страхування іноземних інвестицій тощо [9, с. 268-269]. Таким чином, сучасний стан правового регулювання іноземних інвестицій характеризується значною кількістю застарілих правових норм, їх хаотичністю, нечіткістю нормативних приписів, множинністю тлумачення, наявністю численних прогалин нормативної регламентації, недоліків юридичної техніки тощо.

Крім того, чинне законодавство України є непостійним та суперечливим. З законодавчою базою залучення іноземних інвестицій (недоліки податкового законодавства) пов'язана надмірна фіскальна і складна митна політика держави. Іноземні інвестори,

які мають наміри інвестувати на території України, зіштовхуються із регулярними змінами умов здійснення інвестицій, рефінансування, порядку повернення інвестицій, податковими ризиками, пов'язаними із нестабільністю податкових ставок, значним податковим тиском (штрафи, перевірки) тощо. Вирішенням цієї проблеми може стати визначення єдиної системи податкових пільг, призначених для іноземних інвесторів. Чинне нормативно-правове поле митної діяльності не дозволяє зменшити митні бар'єри для підприємств з іноземними інвестиціями. Вони призводять до надмірних витрат через необхідність сплати різного мита, а також великих втрат через затримки митного оформлення та необхідність компенсації витрат перевізників [9, с. 268-269].

Згідно зі ст. 1 Закону України «Про режим іноземного інвестування» іноземні інвестиції – це цінності, що вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту [10]. З законодавчого визначення можна встановити такі ознаки досліджуваного правового явища: 1) іноземні інвестиції – цінності; 2) інвестування здійснюється іноземними суб'єктами; 3) інвестиції залучаються в об'єкти інвестиційної діяльності; 4) іноземне інвестування здійснюється у відповідності з законодавством України; 5) метою іноземного інвестування є отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

На думку А.В. Омельченко, іноземні інвестиції як правова категорія – це юридично регламентована власність у вигляді будь-якого майна або майнових прав, які мають походження за межами приймаючої країни та дозволені для інвестування законодавством приймаючої країни чи її міжнародними договорами та вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти підприємницької та іншої діяльності з метою отримання прибутку та досягнення соціального ефекту [11, с. 10-11]. Наведене визначення є надзвичайно широким як за змістом, так і за наповненням, однак, автором не враховано таких ознак іноземних інвестицій як форми їх залучення, які мають бути встановлені законодавством відповідної країни, а також поза увагою лишилося питання випадків реінвестування, тобто коли джерело виникнення майна, яке залучається як іноземна інвестиція, може знаходитися на території тієї держави, куди вкладаються інвестиції.

А. Богатирьов вважає, що юридична категорія іноземні інвестиції – це іноземний капітал – власність в різних її видах та формах, які вивезені з однієї держави і вкладені в підприємства іншої [12, с. 12]. Ми вважаємо, що з таким підходом погодитися не можна, оскільки з наведеної дефініції не вбачається мета залучення іноземних інвестицій в економіку держави. Але думка про те, що іноземна інвестиція – це власність підтримується та пропонується для встановлення в національному законодавстві України. Крім того, визначення того, що іноземні інвестиції вкладаються в підприємства певної країни можна піддати обґрунтованому сумніву, адже іноземний капітал вкладається в господарську діяльність суб'єктів господарювання, а не в підприємства, установи або організації.

Таким чином, під іноземними інвестиціями слід розуміти вкладення капіталу у всієї його формах, яке здійснюється їх іноземними власниками, у встановленому законодавством України порядку, в об'єкти підприємницької діяльності з метою досягнення економічного та соціального ефекту.

Відповідним законодавчим актом закріплено, що для іноземних інвесторів на території України встановлюється національний режим інвестиційної та іншої господарської діяльності, за винятком випадків, передбачених законодавством. Застосування останнього

є виправданим та відповідає законодавству провідних демократичних держав, оскільки допуск іноземних інвесторів у національну економіку може мати і несприятливі наслідки. В міжнародній практиці існують прецеденти, коли транснаціональні корпорації, які є економічно потужнішими, ніж вітчизняні інвестори, здійснювали значні інвестиції, що негативно впливали на політичний або економічний розвиток [13, с. 75]. На нашу думку, такі приклади не повинні служити підставою для надмірної зарегульованості правової регламентації іноземного інвестування, оскільки вирішення проблем щодо виявлення та попередження будь-яких спроб негативного впливу на політичний та економічний розвиток країни є завданням інших правових інституцій та галузей права.

Відповідний закон також передбачає, що для окремих суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють інвестиційні проекти із залученням іноземних інвестицій, що реалізуються відповідно до державних програм розвитку пріоритетних галузей економіки, соціальної сфери та регіонів, може бути встановлено пільговий режим інвестиційної та іншої господарської діяльності. Істотним недоліком правового регулювання іноземних інвестицій на сьогодні є відсутність спеціальних податкових пільг для підприємств з іноземними інвестиціями, наприклад, як це було до прийняття Закону України «Про режим іноземного інвестування». З даного приводу в спеціальній науковій літературі зазначається, що як підтверджує практика законотворчості та інвестиційної діяльності, питання оподаткування завжди залишались і залишаються найбільш значущими критеріями її розвитку. У зв'язку з цим з метою заохочення як внутрішніх, так і зовнішніх (іноземних) інвестиційних ресурсів у багатьох країнах на законодавчому рівні встановлено строки звільнення від сплати податку на прибуток як для новостворених підприємств, так і в процесі реформування або розширення вже діючих підприємств [14, с. 86].

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про режим іноземного інвестування» іноземні інвестиції можуть вкладатися в будь-які об'єкти, інвестування в які не заборонено законами України [10]. З даного приводу варто зазначити, що суттєвим недоліком діючого законодавства України є відсутність законодавчої дефініції відповідних об'єктів, а також їх орієнтовного (приблизного) переліку. Також базовий нормативно-правовий акт в галузі залучення іноземних інвестицій не визначає тих галузей вітчизняної економіки або секторів інвестиційної діяльності, де є потреба в іноземних інвестиціях, характеристика їх інвестиційної привабливості тощо, що могло би виступати орієнтиром для потенційних іноземних інвесторів. Таким чином, є нагальна потреба в закріпленні відповідних положень на законодавчому рівні. На нашу думку, такими галузями, в першу чергу, мають бути: капітальне будівництво, фондовий ринок, інноваційна діяльність, промисловість, сільське господарство.

Крім того, чинне законодавство України не встановлює в які саме об'єкти інвестування заборонено залучати іноземні інвестиції. Тобто, закон містить бланкетну норму та відсилає до інших законодавчих актів, однак, на сьогодні в Україні не діє жоден нормативно-правовий акт, який би містив відповідні приписи щодо наявності будь-яких заборон. Такий стан речей не сприяє розвитку інвестиційної діяльності, сприятливому інвестиційному клімату та ускладнює розуміння вітчизняного законодавства потенційними іноземними інвесторами.

Стаття 11 Закону України «Про режим іноземного інвестування» встановлює, що у разі припинення інвестиційної діяльності іноземний інвестор має право на повернення не пізніше шести місяців з дня припинення цієї діяльності своїх інвестицій в натуральній формі або у валюті інвестування в сумі фактичного внеску (з урахуванням можливого

зменшення статутного капіталу) без сплати мита, а також доходів з цих інвестицій у грошовій чи товарній формі за реальною ринковою вартістю на момент припинення інвестиційної діяльності, якщо інше не встановлено законодавством або міжнародними договорами України [10]. При аналізі наведеної законодавчої норми необхідно звернути увагу на формулювання «якщо інше не встановлено законодавством або міжнародними договорами України». Такий підхід законодавця до гарантування прав та законних інтересів іноземних інвесторів є недосконалим з точки зору юридичної техніки, а також свідчить про неповноту, нечіткість чинного законодавства України, що загалом негативно впливає на залучення іноземних інвестицій у вітчизняну економіку та є своєрідним «сигналом» для іноземних інвесторів щодо якості вітчизняної нормативно-правової бази.

В спеціальній науковій літературі вказується, що порядок переказу (трансферту) прибутків, доходів та інших коштів, одержаних унаслідок здійснення іноземних інвестицій, визначається тільки Національним банком України, а відповідного законодавчого акта, прийнятого Верховною Радою України, не існує. Це ще один недолік законодавчої бази іноземного інвестування, що діє в Україні [13].

Протягом тривалого часу в доктрині акцентується увага на нагальній необхідності проведення реформування вітчизняного законодавства в галузі залучення іноземних інвестицій. Наприклад, на думку Т.О. Косянчука, варто створити Кодекс про іноземні інвестиції, який би вмщував у собі все законодавство, яке стосується іноземного інвестування [15].

Ми підтримуємо таку позицію, що кодифікація норм, які регламентують питання залучення іноземних інвестицій на сьогодні є недоречною, це тільки ускладнить чинне законодавство України, його розуміння, застосування на практиці та тлумачення, особливо для іноземних інвесторів. Крім того, сама по собі систематизація законодавства у формі кодифікації не є панацеєю від вирішення прогалин та недоліків законодавчих положень. Натомість всю увагу необхідно зосереджувати на якості правових норм, повноті правового регулювання, належному застосуванні правових приписів.

Висновки. Залучення іноземних інвестицій має надзвичайно важливе значення для економіки України та є запорукою її успішного розвитку як незалежної, демократичної, соціальної та правової держави. Одним зі складових елементів механізму створення привабливого інвестиційного клімату, захищеності іноземних інвестицій, можливості зайняття інвестиційною діяльністю є належне нормативно-правове регулювання відповідного кола суспільних відносин. Тим не менш, на сьогодні стан законодавчої бази в частині залучення іноземних інвестицій характеризується такими негативними факторами: 1) нестабільність, тобто часта зміна нормативних приписів, що унеможливує прогнозування господарської, фінансової та іншої діяльності іноземних інвесторів; 2) наявність значної кількості прогалин, тобто суспільних відносин, які взагалі є нерегульовані правовими нормами (іноземне кредитування, створення кредитних спілтовариств, страхування іноземних інвестицій та інші); 3) відсутність податкових пільг та інших стимулів для іноземних інвесторів; 4) відсутність комплексності нормативного регулювання, що дістає свій вияв у наявності значної кількості відсилочних та бланкетних правових норм, які закріплені в багатьох нормативно-правових актах різних суб'єктів видання, що ускладнює правову роботу; 5) надмірна зарегульованість порядку та умов здійснення іноземного інвестування; 6) неврахування позитивного досвіду розвинутих зарубіжних країн, які лібералізували національне законодавство в сфері іноземного інвестування; 7) недооцінювання

важливості іноземного інвестування в Україні; 8) відсутність стратегічного напрямку розвитку інвестиційного законодавства України.

Вирішення вищенаведених проблем сприятиме покращенню соціально-економічної ситуації в Україні, що позитивно вплине на розвиток всіх сфер суспільного життя. Назване зумовлює необхідність вдосконалення норм чинного законодавства України про іноземні інвестиції, в тому числі з урахуванням запропонованих нами зауважень та пропозицій.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Федоренко В.Г., Захожай В.Б. Страхований та інвестиційний менеджмент: підручник / В.Г. Федоренко, В.Б. Захожай, О.Г. Чувардинський та ін. — К.: МАУП. — 2002. — 344 с.
2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 року № 1560-XII // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 47. — Ст. 346.
3. Господарський кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18, 19-20, 21-22. — Ст. 144.
4. Словник української мови: в 11 томах. / І.К. Білодід, Л.С. Паламарчук, Є.П. Кирилюк та ін. — К.: Наукова думка. — 1973. — Т. 4. — 840 с.
5. Пересада А.А. Інвестування: навчальний посібник / А.А. Пересада. — К.: КНЕУ. — 2004. — 250 с.
6. Шаповалова Т.Ю., Фесенко Н.В. Аналіз сутності деяких категорій інвестиційної діяльності / Шаповалова Т.Ю., Фесенко Н.В. // Сборник научных трудов «Вестник НТУ «ХПИ»: Технічний прогрес та ефективність виробництва. — 2011. — № 26. — С. 156-164
7. Федорчук Д.Е. Режим прямого іноземного інвестування (порівняльно-правове дослідження): автореферат дис. ... канд. юрид. наук / Д.Е. Федорчук. — Донецьк. — 2003. — 19 с.
8. Державна цільова економічна програма розвитку інвестиційної діяльності на 2011-2015 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 вересня 2010 року № 1900-р. — [електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1900-2010-%D1%80>
9. Томич П.М. Умови залучення іноземних інвестицій на українські підприємства / П.М. Томич // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». — 2012. — № 748. — С. 266—270.
10. Про режим іноземного інвестування: Закон України від 19 березня 1996 року № 96/93-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1996. — № 19. — Ст. 80.
11. Омельченко А.В. Державне управління іноземними інвестиціями в Україні (організаційно-правові питання): автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук. — К. — 1996. — 22 с.
12. Богатырев А. Инвестиционное право / А. БогатырРв. — М.: Российское право. — 1992. — 272 с.
13. Белова О.І. Проблема правового регулювання режиму іноземного інвестування / О.І. Белова. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/UZTNU_law/2010_2/011_belova.pdf
14. Рогулін Р.О. Проблемні аспекти правового регулювання іноземних інвестицій за законодавством України / Р.О. Рогулін // Управління розвитком. — 2013. — № 16. — С. 86-88.
15. Косянчук Т.О. Шляхи вдосконалення державного регулювання у сфері іноземного інвестування / Т.О. Косянчук. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Pvuk/2009_4/120_129.pdf